

СІЧ

Надпартійна демократична часопись українських
організацій

м. Олександрівська та його повіта.

Ціна ч. 50 шагів (25 коп.).

Адреса редакції і контори:

Земська Управа, 3-й поверх. Відкрита од 11—2
та 5—8.

Плата за оголошення:

Перед текстом по 75 коп., опісля тексту по 50 коп. за рядок нетіту.

З шукаючих праці по 1 карб. за ціле оголошення.

Читати треба: „и“ як „ы“, „е“ як „э“, „є“ як „е“.

№ 5.

Вівторок 14 травня 1918 року.

№ 5.

ВІД РЕДАКЦІІ.

Передплата приймається тільки на повіт—на 1 місяць—3 карб. 60 коп. Передплатникам, які внесли більше, буде зараховано лишок на слідуєчий місяць.

Ідучи на зустріч біжучій хвилі, зважаючи велике значіння негайної і належної українізації різних державних і громадянських установ, Олександрієська Учительська Спілка і Товариство „Просвіта“ улаштувають у травні місяшні курси української мови, для урядовців різних інституцій в першу чергу і взагалі для всіх громадян переважно дорослих.

Платня за курс 25 карб. Заняття будуть вечором.

На свінченню курсів будуть призначені за окрему платню двохтижневі курси діловодства в різних державних, громадських і приватних установах.

Занись приймається в Редакції Часописі „Січ“ від 10—2 та 5—8. Там да-

жавий розум селянської маси. В промовах те й діло говорить: „Петреба через край обурюються: запальний чоловік не баче далі порога своєї хати, а кожний свідомий селянин українець повинний дивитись що діється не тільки за порогом його хати, а й поза межами України, особливо у Німеччині та Московщині, відкіль наближається небезпека, небезпека не для державного тільки, а навіть і культурно-національного життя. Треба дивитись на Київські події тверезо. Життя вимагає компромісу, пологодження справ. Горожанська боротьба може довести при сучасних політичних обставинах до розбитого корита... Пам'ятайте як ставляться до нас, українців, меншости. Вони ждуть нагоди... Земля повинна бути наша, повинна належать трудовому люду. Кажуть це несправедливо, як забрати землю тай-годі.

ватна власність до 30 десятин не підлягає відібранню.

30 квітня появився на мурах міста Києва маніфест гетьмана Скоропадського. Він заявляє, що „став гетьманом“, щоб „ратувати Пеньку-Україну від безладдя“, й обіцяє завести лад в порозумінню з осередними державами.

Берлінські круги на запит німецької команди відповіли, що годяться на гетьманство Скоропадського, коли він зобов'язється слухати їх вказівок; він на се згодився.

З українців за Скоропадського вчені військові круги, поміщики, заможніші селяне й та части інтелігенції, яка гуртується в партіях соціалістів-самостійників і соціалістів-федералістів. Проти нього українські соціалісти-революціонери й соціал-демократи.

всіх громадян переважно дорослих.

Платня за курс 25 нарб. Заняття будуть ввечером.

Ще свінченню курсів будуть привзначені за окрему платню двохтижневі курси діловодства в різних державних, громадських і приватних установах.

Зались приймається в Редакції Часописі „Січ“ від 10—2 та 5—8. Там даються і справки.

Для газети „СІЧ“ потрібні Хронікери, а також рознощники. Звертатись у контору часописі.

Громадяне!

Жертвуйте і вписуйтесь в члени Товариства

„КОПІЙКА НА РІДНУ ШКОЛУ“

Гроші треба посилати: Київ, Хрещатик 27. Південний Кооперативний Банк, на біжучий рахунок № 51. Листи посилати: Київ, В. Володимирська, Педагогічний Музей. для Т-ва „Копійка на рідну школу“.

УВАГА!

З цього числа „СІЧІ“ буде друкуватись „Катехізм українця“, а також граматика української мови з словничком мало зрозумілих слів.

РЕДАКЦІЯ.

Кооперативу „ЗАДРУГА“ потрібна пишуща машина сист. „Ундервуд“.

З пропозиціями звертатись у контору коопер-ва (ріг Троїцької й Гоголевської).

Олександрівськ, 14 травня 1918 р.

Як камінь, кинутий на середину става, дає одне за одним кільця що далі все більші, доки не стане зриватись звесь став; так Гетьманщина, з'явившись у Києві, збаламутив його, поволі схвилювала, заворушила всю Україну. Немає жодної душі, котра так чи інакше не ставилась би до гетьманського перевороту Відгук цього перевороту лунає

й відчувається по численних з'їздах і засіданнях, котрі відбуваються в звязку з Гетьманщиною, з'їздах волосних, повітових, губерніяльних і всеукраїнських; з'їздах земств, робітничих, а головним чином селянських спілок; засіданнях міських дум. З усіх з'їздів несуться до Києва рішучі протести проти замаху великих землевласників та капіталістів. Чується сила селян. Помітно зріс дер-

літичних обставин до розбитого корита... Пам'ятайте як ставляться до нас, українців, меншости. Вони ждуть нагоди... Земля повинна бути наша, повинна належати трудовому люду. Кажуть це несправедливо, як забрать землю тай-годи. Та це инша річ; цю справу можна поладити. Але ж земля, котру я обробляв, поливав потом кривавим, повинна бути селянською. Селянин буде обробляти землю на користь власну, сусільства, держави, а ні в яким разі не на користь пана-господаря... Перш за все Установчі Збори; вони закладуть міцні підвалини під нашу Народню Державу і вирішать земельне питання в згоді з народними інтересами. Тепер же не гайно за організацію, досить балачок...

Видно, що народня самосвідомість стає на певний ґрунт, на шлях державного будівництва, і таким чином гадає вирішити своє пекуче питання про землю.

З львівської преси.

(Львів, Галичина, 4 травня).

Скоропадський гетьманом України. — Грушевський президентом Української Народної Республіки.

Проголосив Скоропадського гетьманом З'їзд земельних власників, але вже без „хліборобів-демократів“, отже точніше: З'їзд великих і середніх земельних власників. Обряду помазання довершив єпископ чигиринський Нікодим.

Рівночасно того самого 29 квітня по полуд. відбулося засідання Малої Ради. На сім засідання ухвалено конституцію Української Народної Республіки і вибрано проф. М. Грушевського президентом Республіки. Ухвалено також справлений земельний закон, який містить постанову, що при-

війскові круги, поміщики, заможніші селяне й та части інтелігенції, яка гуртується в партіях соціалістів-самостійників і соціалістів-федералістів. Проти нього українські соціалісти-революціонери й соціаль-демократи.

Національні меншости в своїх демократичних і соціалістичних групах проти Скоропадського, бачучі в нім ставленика соціально-політичної реакції проти здобутків революції.

На Грушевського якийсь злочинець, переодигнений стрільцем, зробив замах, одначе тільки легко поранив його. Над злочинцем стрільці вчинили самосуд.

Події в Києві в урядовім освітленню Берліна і Відня.

„Провини“ Центральної Ради і її правительства.

Берлін. 1 травня. Урядово. В несліднім часі зазначено у Києві сильну агітацію, яка очевидно зверталася проти німецьких впливів на Україні. Наші старання, щоби завести лад, дізнавали від правительства цілком недостаточної підмоги.

Воно також не приймало ніяких мір, щоби забезпечити весняний обсів і таким чином виповнити обов'язки мировим договором.

Тому полевий маршалок Айхгорн в порозумінню з цісарським послом бароном Мумом був змушений оголосити приказ про виконання весняних полевих робіт. Сей приказ поредала українська преса невірною і се викликало обурення в краю і протест в Раді. Було навіть признано, що члени правительства самі беруть участь в агітації проти нас.

Серед сих обставин самовільне арештовання директора російського банку для зовнішньої торгівлі Доброго набрало спеціального значіння.

Добрий, як український фінансовий знавець, працював з німецькими членами господарської комісії і за свою ділову працю заслужив велике поважання з боку австрійської і німецької делегації. Крім цього були відомості, що ще наступлять дальні арештованья.

Рівночасно множилися признаки для підозріння, що арештовання вийшло від самих членів правительства. На цей розвиток подій не могла спокійно дивитися німецька команда. Насильство означало поворот анархії, а правительство оказалось за слабе, щоби забезпечити у Києві правний лад.

Полевий маршалок Айхгорн в порозумінню з цисарським послом бароном Мумом видав спеціальні розпорядки для забезпечення міста Києва, в котрих оголошується про заведення військових судів, строгого покарання звичайних злочинців і найтяжших кар за кожне порушення порядку.

В тім часі переняли німецькі військові суди слідство в справі Доброго. Воно довело до арештовання військового міністра Жуковського, директора департаменту міністерства внутрішніх справ Гаєвського, жинки міністра внутрішніх справ п. Ткаченкової, коменданта мійської міліції Богацького і управляючого міністерства закордонних справ Любинського.

Становище віденських кругів. Відень (Вена). В віденських кругах не надають великого політичного значення приказу ген. Айхгорна.

Зміна правительства відбулася незалежно від цього; дотеперішнє правительство унало завдяки своїй внутрішній слабості.

Програм, який завів осередні держави на Україну і головною ціллю

тільки дотеперішнього правительства, але і всякого правительства України. (А обов'язки осередніх держав перед Україною?—Ред.).

Віденські дипломатичні круги сподіваються, що нове правительство ліпше буде сповняти ті обов'язки, ніж дотеперішнє, що воно в порозумінню з осередніми державами заведе лад і всіма силами буде старатися підшпрати роботу осередніх держав в справі доставки поживи для них.

Від цього залежить становище осередніх держав до нового правительства. В сім Відень і Берлін згодні між собою.

Як відбуло ся проголошене Української Республіки

І що-йно то був ясний день...

Гей заграє в Лаврі дзвін
Радісно в один розгін,
І воскресне Україна
Та від Сяна аж по Дін!

(Кінець)

Універсал У. Ц. Ради.

По молебні входить на трибуну товариш президента міністрів Вянищенка. В руках держит напір. Нарід знов підносить трикратний оклик: „слава“. Поволи, виразно пливе з трибуни універсал Української Центральної Ради про знесенє земельної власности та Українську Республіку. Нарід слухає якийсь час тихо—відтак вириваєть ся оклик один—другий і сотки, тисячі кричать: „Хай живе українська республіка“, хай живе Центральна Рада“, хай живе Генеральний Секретаріат“. Поволи голосні оклики затихають—і знов чути голос з трибуни.

По універсалі заграли військові оркестри „Ще не вмерла Україна“. Потім

тованою зброєю. Гордо глядять він на струнки, кремезні постаті та на сяючі лиця: гордо глядять вони на свого начальника. Генерал Петлюра витає кожний відділ: відділи відповідають окликом: „слава“. Перегляд триває довший час, бо вступило 40.000 війська.

Почетний хід.

Скінчивши перегляд, уставляють ся Генеральні Секретарі, гості, члени місії і офіцери коло памятника й починаєть ся почетний хід війск. Кожний відділ іде із оркестрою та синьожовтими і червоними прапорами. Отвирає похід полк українських юнкерів, самі молоді хлопці. Відтак український полк георгієвських кавалерів. самі високі, стрункі постаті з обгорілими, покварбованими обличчями, з хрестами Георгія на горде випнятих широких грудях.

Далі іде вигане оваційно представництво донських козаків. Коли їх провідник зрівняв ся з групою під памятником, кликнув: „Хай живе українська республіка“.—У відповідь на се кликнув Петлюра: „Слава донцям“. Рівною лавою ідуть дві сотні Кубанців—в мальовничих строях. Нарід підносить оклика, витає щиро нащадків Запоріжців. Гордо ступає І. український полк Хмельницького з Капканом на чолі. Він гордий з того що отся значна часть українського війська—се його почин. За ним йдуть піопіри, відтак з гарматами артилерійська дивізія, далі ІІ. (запасний) полк Хмельницького, полк Полуботка, полк Т. Шевченка, далі українські ківські „дружини“ (міліція) та міліція укр. соціальных революціонерів; замикає похід „вільне козацтво“. Через цілий час почетного походу грають оркестри.

Війско йде домів. По улицах про-

іхні батьки та діди, що вони є горожанами Української Республіки—а в душі несуть гомін слів голови Української Центральної Ради: Відносини заставили нас здійснити те, що недавно ще видавало ся нам більше далеке...

М. С.

Про організацію.

Багато думок перейшло через голову народу нашого з того часу, як він став громадянином, а ще більше довелось почути повіх невияснених сільському слухачеві слів. Чимало тих слів уже забуто, а де-які мудрі слова й доси лежать у думках, як ті оріхи в шапці, що ніяк їх не розкусиш. Мабуть здебільше ці слова повикидаються геть, щоб не сушить ними голови, а де які з їх доведеться гуляючи порозкусювать, може з їх і пожиток який буде.

Де б ви не опинились чи в товаришчому вагоні, де покотом лежать „сини вольної волі“, чи під слобідською загаткою ясно вкритою „большовиками“ скрізь ви почуєте слова: організація, організуваться... Слово організація походить од слова орган це б то така частина живої тварі, що стає до полмочі цієї тварі, коли вона бореться захищаючи себе од ворогів, або добуваючи собі їжу, пристановище, то-що. Органами звуть носи, вуха, очі та багато ще інших частин, що вкупі складають один організм чи то людина, чи пташки, чи комахи. Чим більше органів має якась тварина, та чим ті органи справніші, тим організм дерзкіший, живе довше й краще, бо йому легше бореться з усім лихом. Коли захворіє часом тільки один орган, то це окопиться на вьому організмові: запарошеть людина око і то немає з неї справжньої роботи. А коли

можливо від свого: дотеперішнє правителство унало завдяки своїй внутрішній слабкості.

Програм, який завів осередні держави на Україну і головною цілю якого є здобути поживу, не може бугь обмежений. Обов'язки України перед осередніми державами, згідно з Берестейським договором, є обов'язки не

живе центральна рада", хан живе і генеральний Секретаріат". Поволю голосні оклики зветяхують — і знов чути голос з трибуни.

По універсалі заграла військові оркестра „Ще не вмерла Україна". Потім генеральний Секретар війни, генерал Петлюра з гістьми, генеральними Секретарями та офіцерами переходить перед фронтом уставлених військ із еспрезен-

рапські кнївєвкї „дружини" (міліція) та міліція укр. соціальных революціонерів; замикає похід „вільне козацтво". Через цілий час почетного походу грають оркестри.

Військо йде домів. По улицах проводить їх товпи народу з окликами „слава". Шлюца опорожнюєть ся Нарід і військо розходить ся. Вєі чують, що зайшла переломова подія, про яку зрїли

організм дерзкіний, живе довше й краще, бо йому легше бороться з усяким лихом. Коли захворіє часом тільки один орган, то це окопнться на вьому організмові: заноронить людина еко і то пемас з неї справжньої роботи. А коли якийсь орган припинить свою роботу, тоді увесь організм стає негодящим до боротьби: який салдат із сліпого, глухого, або безрукого? От-же, коли кажуть,

Кілька слів до історії культурно-освітнього руху на Україні.

..І споминюєть найкращих
зграя
Песляся роємь перед
ним,—

Про дії...
Кли на синій пєба стєлі
Комєта бігла перед ним
І помінатнєсь з ним любила
Уємікомь щирим, привіт-
ним...

М. Лермонтов пер.
М. Старицького.

Поки шовкові чорнїтимуть
брови.
Дайте бо жить мені, дайте
бо жить!...

К. Білгородський

Та все мина завжди
На світі все мина...
Зїма на дичку буде,
А в серденьку весна.
М. Славинський

Вважаючи на сучасний рух, що геть навколо обгорнув Україну, захотілось і мені, старому, повернутися до старого хутора та заглянути у стару скриню, в котру майже 30 літ я тільки складав все те, що здавалося мені цікавим, що хвилювало мою душу і чого, за зляня ворогами, виявити було не можна... Там найшов я і свої стародавні сльози, і сльози своїх земляків, найшов їх найкращі поривання, найкращі мрії пекучі, а нарешті й ті джерела і багаття, котрим дякуючи, тепер на Україні повстало, а на всім її неомір-

ному просторі повіяло здоровою, теплою хорошою весною... В хвилях оживлення й росповсюдження Українського руху прочитав я в сумному некрольогові Літературних Вістника за 1901 р. „він стояв у першій лаві робітників. Справі рідного слова він присвятив своє перо; справі розбудження українського духу віддавав свої сили й свої думки. Не було виднійшого діяча в нашій літературній, суспільній, чи науковій життю, з ким би Кониський не був особисто знайомий, або не обмінювався листами".

І згадав я щирим сердцем ту комету, що усміхом щирим, привітним любила помінатнєсь і зо мною, згадав свого старого з молодим сердцем учителя, сгадав незабутнього Олександра Яковлевича Кониського. Згадавши незабутнього, я знайшов його листя, пробіг один з них очима і зараз побачив, що він може бути джерелом до стосунків і подій сучасної доби. Нехай же течії того джерела тихо задзюрчать про те, що вони чули майже не четвертину віку тому назад, як вони бігли по гострим камінцям і вибігли у широке море Українського життя.

„Квітень 1894 р. Високоповажний добродію! зараз одержав Ваш лист і кар-

точку. Велике і щире спасибі! Незабаром писатиму до Вас більш, а тепер посиінаю вдатися тільки з нашим проханням ось про що: 22-25 травня Михайло Сергієв Грушевський боронитиме тут свою магістерську дисертацію Гурток прихильних до його людей, чоловіка 50-60, хочемо в той самий вечір понапнувати нового магістра вечерєю і висловити йому наші бажання і надії на його, яко на нашого молодого письменника і професора на катедрі української історії. Ви певне відаєте, що оце недавно царь Австрії іменовав Грушевського (за згодою нашого уряду) звичайним професором на піву нашої історії у Львів. університет. Запевне відаєте й те, що головною умовою царської постанови є те, щоб лекції були читані українською мовою. Грушевський тільки позаторік скінчив у Києві університет, родом він з Київщини, ученик Антоновича. По українськи пише вже літ шість. (Псевдоніми його: Заволока, Хлопець, Сергієнко) По російськи певне читали його працю „Історія Київської земля". Одно: і катедра і професор — діти наші, діти киян".

Я певен, що всі самосвідомі українці однієї думки зі мною про величезну вагу отсього факта, що починає нову історію нашої нової культури й науки. Там то я й прохаю вас, чи не пристаєте й Ви і Ваші знайомі в Катеринославі до нашого святкування?..

Коли пристаєте, так просимо Вас не гаючись вислати на мою адресу рекомендаційним листом, так щоб ми одержали не пізнійш 20 травня, привітання Грушевському, Ваши бажання й надії...

Булоб краще, коли б хто з Вас од Катеринослава приїхав з привітанням.

Ось путе! Сідайте на „Імператора" та на другий день і тут. Як би се було й гарно і корисно.

Позичте у Бога, якийсь тиждень часу і копу грошей... Бувайє здорові. Ваш Перебендя (Перебендя — псевдонім Кониського)

Досить сумна година була тоді для української справи взагалі на Україні, а у нас в Катеринославі з окрема:

Невеличка купка семинарів, де-які подинокі свідомі люди, та майже і все, бо старійші як і були, то полу'м я позбувшись, поприникаля по бутках, боючись кожне за свою посаду.

Таким чином, не складаючись ні на кого, я засів за привітання, сам. Чи схоронилося воно у д. Грушевського. чи десь загинуло, я не знаю, а у мене серед моїх паперів воно знайшлося у чорновикі. Громадка моя це привітання ухвалила, підписала і доручила одіслати д. Перебенді, що я виконав. Ось його зміст

О. М.

(далі буде.)

що десь є організації, то не значить, що там люди стали до якоїсь роботи гуртом так, як робиться у живому тілі, де кожен орган безперестанку робить своє діло, бо тільки при такому порядку організм, гурток, або й ціле обчество може жити та розвиватися. Треба знати, що кожен окремих орган складається із мільйонів таких малесеньких органів, що їх без припасу й не побачиш, а й вони на одну хвилину не кладають своєї роботи.

От же організація не цурається й самої малої помочі: навіть людина мало-свідома, малетямуща і та стане в пригоді своєму гурткові, громаді, коли щиро візьметься до вказаного йому діла.

Силу організацій добре знали ще при старому режимі ті, що притоптали народ своїми важкими чобітьми, а тоді вже тільки наглядали, чи не ворухиться де небудь витолочена нива. Коли слово веля стояло тільки в книжках, що переховувались по клунях або просто закопувались у землю, і тоді вже організації увикались гнобителям народних прав, як мара, та не давали їм спокою. Аж двадцять п'ять сьому в нашій губернії був такий випадок. Заможний хазяїн Тиміш покликав до себе сусід на той день, як посвящали його нову хату. Як гедяться одравили молебня, а потім того носідали до обіду.

(дале буде)

Губерніяльний селянський з'їзд.

8 травня відбувся Губерніяльний Селянський з'їзд Катеринославщини.

На порядку денному сучасний момент.

Докладчиком виступає Г. Якименко (укр. с.-р.).

Після доклада починаються дебати:

Савенко зазначає, що Рада вигнала большевиків, заключила мир, але тепер покорилась панам.

Кругло. (Делегат Верходніпр. повіту). Що нам робить далі?

У нас цар Гетьман. Народ закріпощається. Бродський за вила ніколи не держався, а ми своїми мозолями все робили. Зараз віса хитаються: чи демократія переважить, чи буржуазія. Національність не свідомо в своїх демократах нерозуміє їх коли-б народ був національно свідомий, то він би сказав большевикам ідіть собі в Московщину.

Чого гетьман дав преїмущество зализничникам, а того що вони організовані, що вони твердо стоять за себе.

Нам треба рішуче боротися в політичних партіях, селянській спілці, вносить протести до Києва.

Тоді вирвем що небудь із здобутків революції од кдівців кріпацтва. Послати резолюцію протеста в Київ і по всій Україні.

Брова. На цім з'їзді ми можемо вільно на своїй мові висловити свої

думки. В городах населення ріжне, в селах всі селяне. Селяне почали організацію вільного козацтва. Регулярного війська у нас нема, гетьмана підтримують російські офіцери. Коли поміщики будуть забирати у нас землі і ми повинні боротися організацією вільного козацтва ця наша сила, яка буде захитником України.

Сторубель. Годі воховать резолюціями, пора організоватись. До зброї, всі умремо, а руйнувать волі не дамо.

Сумський. Перша свята заповідь у нас, це зібрать в своїм селі сход розьяснить, що тут не винні українці: Помогать вільн. козацтву грішми.

Січовик закликає прислухатись як задзвонять і визволять Україну. Прохає допомагати їм.

З'їзд дякує січовиків.

Промова голови до тактики.

Висловлюється за неперервну звязь організацій „селян. спілки“, од села, волости, повіта до губернії. До німців з фізичних причин, треба відноситись лояльно. Селикать сходи, об'яснить, щоб всі підтримували земства та земельні комітети. Коли німці будуть обезбрювать селянські організації, то не треба піднімать бешкету, а краще політично закритись. Прислухатись до кївського селянського з'їзда, робить звязок з містами. Треба мати звязок селянам з організаціями У. С.-Р. і У. С.-Д. які допомагатимуть „сел. спіл.“. Другий оратор каже, щоб кожне село з селом зносилось чи кіньми, чи велосіпедами, а це буде розпространяться все, що чутимуть ближні села до міста, до центра.

Вноситься пропозиція: починать збори грошей для організації газети „сел. спіл.“ і піддержка презідума платнею.

Промовець прохає, щоб селяне сознательні розьяснювали, до то є селянська спілка.

Голова кінчає промовою, щоб ми були козаками свого краю, щоб не вшали носів, а організовались і боролись за землю і волю. З'їзд закінчується виборами делегатів на Кївський з'їзд селянської спілки.

Резолюції

винесені Катеринославським губернським Селянським з'їздом по Біжучому моменту.

8 Травня п. ст. 1918 року.

Вважаючи на те: що всім завоюванням революції загрожує смертельна небезпека; що гетьман захопив всю владу в свої руки проти волі трудового народу України, опираючись на поміщиків і темні чорносотейні сили російського офіцерства та за допомогою німецького вищого командування на Україні; що оголошення гетьманом грамота знищує всі політичні та громадські права, які народ здобув своєю кров'ю; що цією грамотою вся земля, яка перейшла до рук трудового селянства знов отдає до рук поміщиків, Катеринославський Губерніяльний Селянський З'їзд вважає:

1) Що розгін Центральної Ради і вибори гетьмана зробленні заходами купи чорносотейних поміщиків ні в якому разі не можуть щитатись актом волі Українського народу і постановляє не визнавати влади гетьмана і не користись його распоряженням;

КАТЕХІЗМ УКРАЇНЦЯ.

1. Український нарід.

Что ми?

Щож діється через те?

Народня принадлежність зблежас і

Повнота...

БАТЬКІВМ УКРАЇНЦЯ.

1. Український нарід.

Хто ми?

Ми українці, бо наша рідний край—Україна.

Хто такі Українці?

Українці—це окремий нарід в Європі, славянського племи, а живе на українській землі.

Чому зваємся українці?

Бо вродилися українцями та розмовляємо українською мовою, маємо українську владу, що дуже різниться від владі котрого небудь іншого народу. Москалі звать нас „малоросія“, а то й „хакли“, та се назва для нас так само зневажлива, як для них: „кацани“.

Що-ж це таке: один народ або нація?

Народ—це велика громада людей, одна велика сім'я-родина, люде, що розмовляють одною мовою, співають однакових пісень, мають однакові звичаї і владу, письменство та історію. Хоч яка велика українська земля, а всякий, хто тільки гляне на українців, таки зараз визнає, що всі українці одного роду, що всі вони по крові рідні браття й сестри. Разом це—один український нарід.

Хто належить до народу?

Приналежності до народу не можемо вибрати по своїй уподобі. Приналежна до народу є кожда людина вже своїм уродженням, своєю владчею, тілом і кровію. Тільки свідомим членом свого народу стає українець аж тоді, як освідомиться, як знає добре свій нарід, його минуле і сучасне життя, як радіє, коли його народові добре ведеться, а журиться, коли зле. Свідомий українець працює над освідомленням і поліпшенням долі свого народу.

Що ж діється через те?

Народня принадлежність зближає і зближає до себе всіх українців хоч би вони найдалше жили. Дорожчий та миліший нашому серцю все буде українець, чи він родом з Надніпрянської України, чи з Галичини, або з Буковини,—із міста, чи з села, бо він належить до нашого українського народу, бо се наш брат по народности. Усі інші народи, хоч би давно зайшли й жили на Україні, однаково для нас вони чужинці (хіба що самі добровільно зукраїнізуються).

Чим різниться один нарід від другого?

Тим, що один другому чужий, далекий, а декотрий—тяженький ворог. Кожний з них розмовляє чужою, не зрозумілою для другого мовою, иньші у кожного звичаї, не такі співання, иньша історія та народня владча. Часто сильніший нарід кривдить слабшого і тоді повстає між ними завзята ворожнеча.

Як зветься той, хто зракається свого народу?

Такий, хто для користі, чи з иньшої причини зракається свого народу,—це зрадник. Зрада—це тяжкий злочин. Хоч наші вороги й покористуються таким зрадником, та й вони його ненавидять, і як вже його не потребують, то стараються позбутися його всякими способами. Тож ми ніколи не зрадімо й не покниємо нашого українського народу! Правдивий син свого народу все буде тої думки: „Скорше хай умру, як маю би я забути мій нарід, мою Україну“. Бо з Україною, з українським народом звязане все наше життя: це наше найвище добро, наша гордість і слава!

(Далі буде).

селом зносилось чи кіньми, чи велосіпедами, а це буде розпространяться все, що чути будуть ближні села до міста, до центра.

разі не можуть щитатись актом волі Українського народу і постановляє не визнавати владі гетьмана і не коритись його распоряженням;

Початкова грамати́ка української мови.

§ 1. Мова складається з окремих слів, слово зі звуків.

§ 2. Кожний звук має в нісьмі свій знак, що зветься літерою.

§ 3. Для написання всіх звуків української мови вживаємо азбуку з 33 літер: а, б, в, г, (г), д, е, є, ж, з, и, і, й, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, ь.

§ 4. Українських літер які заключено у дужки: (г), та (і), в російських друкарнях нема, тому ми й не можемо їх друкувати у нашій часописі, алеж, хто читав книжки, друковані у Києві, той бачив ці літери:

(г)—друкується як г тільки з хвостиком доверху і вимовляється коротко, як російське г, наприклад: веда(г)о(г) ор(г)анізація;

(є)—друкується перевернуте праворуч Э і вимовляється по російськи *йе*, наприклад: мо(є)—моє, блага(є)м—благайем.

(і)—друкується з двома крапками і вимовляється як російськи *йі*, наприклад: Укра(і)на, (і)хати, до редакці(і).

§ 5. Літери, незаклученні у дужки, відповідають стукам російської мови за таким малим винятком:

Е—вимовляється як російське Э, наприклад: громадяне, (громадяне), мене (ме-не), еге (эгэ);

И—вимовляється як російське И, наприклад: часопись (часопись), читати (читати);

І—вимовляється як російське И, наприклад: Січ, ціна, укра(і)нці.

Ь—(м'який знак) не має відповідного звуку, він ставиться після літер,

які вимовляються м'яко, наприклад: учительський, Олександрівськ.

Ю і ЇО—вимовляються як російське Ю, наприклад: його (ёго), відповідного (відповідного).

§ 6. В кожному слові один зі складів вимовляється з більшим притиском голосу, ніж иньші склади, алеж на це грамати́ка не може дати певних правил. Про наголос можна довідатись тільки з словника (Б. Грінченка).

Деякі слова наголошуються двома, та з иньшим наголосом мають і иньше значіння. Наприклад: шкода (вред), шкода, (напрасно), плачу і плачу і т. д.

При відміні (склоненні) слова мінють свій наголос. Наприклад: дочка, дочке; чотири, чотирьох.

- Початкова—начальная
- Мова—язык
- Окремий—отдельный
- Літера—буква
- Вживаємо—употребляем
- Дужки—скобки
- Друкарня—типографія
- Вимовляється—выговаривается
- Праворуч.—вправ.
- Крапка—точка
- Відповідають—соответствуют
- Виняток—исключение
- Наголос { удареніє
- Притиск {
- Певний—вѣрный
- Довідатись—узнать

(Далі буде).

2) Що волю всього Українського народу можуть виявити лише Укр. Уст. Збори і рішуче настоює на скликанні Установчих Зборів на 12 травня, яким належить остаточно вирішити державний устрій України;

3) Що Центр. Рада, яка вибрана з'їздами представників трудового селянства і робітництва найбільше в сучасних обставинах, виявляє волю трудового народу України тому настоює на негайному возстановленню Укр. Центр. Ради як тимчасового, до скликання Укр. Уст. Зборів, уряду України;

4) Визнаючи що 3 і 4 універсали цілком відповідають волі і інтересам трудового населення України, з'їзд рішуче протестує проти скасування 3 і 4 універсалів і закликає все трудове селянство до рішучої боротьби за землю і волю;

5) Визнаючи що всяка боротьба може провадитись лише організованою силою і закликає трудове селянство до найтіснішої організації і об'єднання під прапором „Селянської Спільки“, соціалістичних партій, революційних і демократичних організацій для боротьби з реакцією в обороні інтересів трудящого народу України;

6) Що торкається виконання умов миру з центральними державами, то з'їзд рішуче підкреслює що тільки селянство, яке власними руками обробило і засіяло всі землі, може успішно зібрати врожай.

Колиж-поміщики втручатимуться в справу збору хліба і одбіратимуть землі, коли земельні комітети, які регулювали до цього часу засів нив, будуть скасовані, то з'їзд певен що в уборку хліба внесеться анархія, яка може загрожувати як добробуту самої Української Держави так і виконанню мирних умов з Германією і Австрією.

нічого подібного про нього не чув, а навпаки знав тільки про нього, як про вірного слугу царя і царської політики супроти України. Навіть те, що його жінка високо інтелігентна, а її мати мала бути українка, — влітає в легенду: А групу великих поміщиків, яка висунула теперішнього гетьмана, називається по методі, так добре відомій. Польско-шляхотській пресі, партією „заможніших хліборобів“ і причіплюється всі атрибуції української державно-самостійницької партії. І починають величати Скоропадського як дійсного гетьмана всієї України, що отсе має завершити будову української держави на добро і славу українського народу.

Іде та легенда в наше громадянство, сіючи хитаня й сумніви там, де повинен бути однодушний фронт.

Розливається широко по чужинецькій пресі (читайте приміром віденські газети!), роблячи Скоропадському рекламу героя української державної самостійності і знеславляючи дійсних творців і оборонців української держави, які воліли впасти, ніж піддатися чужій волі, — кидаючи на них неславу русофільства, ввід якого має очистити Україну Скоропадський.

Якже далеко відходить та легенда від тої дійсності, яка тепер творить ся в Києві!

Як незаслужено вимчається голову Скоропадського вінцем з найкрасніших мрій українського народу!

Пригляньмо ся тій дійсності.

Хто такий Павло Скоропадський?

Нащадок Василя Скоропадського, брата гетьмана Івана Скоропадського, вибраного по царській волі на місце скиненого на приказ царя Мазени. Ніхто за свій рід не відповідає, але щоб родом гордіть ся і покликати ся на нього, треба щоб той рід мав заслуги. Тим-

Кругом Скоропадського зібралися бувші офіцери царської армії, — має їх уже бути до 16 тисяч, які скитали ся по Україні, бо поза її границями большевики вбивали їх безпощадно. Чи треба аж виказувати, яким духом дишуть вони на Українську Народну Республіку? Що їх горячим бажанем є відбудоване „єдиної неподільної Росії з царем? На них опирається „гетьман всієї України“.

(Д і л о).

Телеграма.

Продовження оповіщення нового уряду.

КИЇВ, 12/5. Грамота гетьмана, що поклала початок новій епохи в історії державного життя України, свідчить про те, що неможе бути мови про гадку нового уряду пригнобити українську національність, її мову, культуру та державність.

Навпаки, уряд уникаючи насильства та раптової зміни буде разом із тим твердо запроваджувати в життя ідею дальшого всебічного розвитку української національної культури, забезпечення прав української мови в школі, в державних та громадських установах, закріплення всіх форм української державности. Разом із тим уряд визнає право і всіх інших, мешкаючих на території України, національностей, ставиться з повною пошаною до їх культури і не має на думці вживати якихось утисків та нетолерантності відносно будлі якої частини своїх громадян. Грунтовне завдання уряду, маючого до часне, скороминуще значіння, полягає, в тім, щоб закріпити на Україні державний лад в умовах повного супокою та справжньої волі, довести країну до менту народнього представництва, котре виявить дійсну, незпоторену гнітом з

У четверг, 16(3) травня, о 10 год ранку нарада Комітету в новім складі.

У п'ятницю, 17(4) травня о 12 годині почнеться Земське зібрання і нарада голів волосних Земських урядів.

Театр і музика.

Театр „Просвіти“ — неділя 12 травня.

Спочатку якась військова оркестра препогано заграла українського гімна. Ще гірш вона грала в перервах. П. капельмейстеру, і чого ви влізли з вашою музичною піхотою у наш театр? Дивуюсь, що публіка не побігла від вашої музики. Але мабуть у всіх вуха боліли від такої „сімфонії“, а у П. капельмейстера руки, бо він дуже старанно махав імі.

Шла, улюблена аматорами української опери, „Хмара“ Т. Колесниченка, відомого автора драм і комедій в дусі пьєс старого часу, коли можна було вистави складати з ковбаси та чарки; в цих пьєсах всього є, чого тільки не забажає душа, алеж нема головного: культури краси, життєвої правди, добре розробленої ідеї.

„Хмара“ пьєса відома. Жаль тільки, що такі „ілюзійонні“ драми несходять з наших сцен, аби дати місце новітнім творам. Цеж, не мистецтво. Треба виховувати залю в класичних життєвих і історичних творах, задовольняти естетичний смак, порушувати наші серця, а не піддаватись балаганщині, щоб задовольнити публіку, яка однаково регоче і з смішного і з трагічного.

Таких відповідних пьєс у нас чимало і дивно з яких причин їх не знає наше артистичне Г-во театру „Просвіти“.

Грала артисти старанно, з підъемом. Зазначемо добре виконання ролей д. д. Шевченком (Андрій). Пасічником (Гриць-

ли до цього часу засів нив, будуть скасовані, то з'їзд певен що в уборку хліба впесеться анархія, яка може загрожувати як добробуту самої Української Держави так і виконанню мирних умов з Германією і Австрією;

7) Визнаючи що „Вільне козацтво“ і українські військові частини (січові стрільці, гайдамаки і так звані „Сині Жупани“) є організації широ народні, з'їзд протестує проти розбродження їх;

8) З'їзд також рішуче протестує проти введення війська в Український Парламент—Центр. Раду і арешту міністрів, чим порушуються суверенні права Української Держави.

Гетьман всієї України.

„Гетьман всієї України“ — сей титул впливає опаяючо на українські національно-державні історичні почуття, відсуваючи в тінь ту дійсність, якої висловом є той, що отсе назвав себе гетьманом всієї України — Павло Скоропадський.

Вже починають кругом нього творити національну легенду. Пригадую, що його предок був гетьманом України, — хоч в інтересі „гетьмана всієї України“ — ліпше було би про се не згадувати, бо тим самим пригладується. що той предок став гетьманом з волі Петра I, по здавленню самостійницького повстання Мазепи, так само, як отсе його нащадок, Павло Скоропадський, проголосив себе „гетьманом всієї України“ по поноваленню Центральної Ради, яка була творцем і оборонцем повної державної суверенності Української Народної Республіки. Пускають у світ непровірені, досі нікому невідомі відомости про українофільство гетьмана, який мав навіть давати гроші на українську справу, хоч до вибуху революції ніхто ніколи

нащадок Василя Скоропадського, брата гетьмана Івана Скоропадського, вибраного по царській волі на місце скиненого на приказ царя Мазепи. Ніхто за свій рід не відповідає, але щоб родом гордити ся і поклукати ся на нього, треба, щоби той рід мав заслуги. Тимчасом рід Скоропадських, від наступника Мазепи до наступника Центральної Ради має тільки заслуги зі становища царської політики супроти України. З такими „заслугами“ сьгати по верховну власть, в українській державі не можна. Треба би перше власною працею спокутувати гріхи своїх предків супроти України!

Може скажуть, що Скоропадський хоче власне спокутувати їх. Та вірити годі, коли першим актом тої „покути“ є простягнене руки по верховну державну власть, щоб повернути політичні і соціальні порядки, які завдячує Україна царській неволі.

Очевидно, добре, як до українського вароду вертають ті, що їх предки колись відпали від нього. Се знак, що Україна знов починає бути притягаючою силою. Та нехай вертають найперше служити українському народови, але не відразу панувати! Бо чи се є такі певні руки, щоб у них складати всю долю України?!

Поза сьм — Скоропадський богатий поміщик, який має над 40 тисяч десятин землі на Україні, і царський слуга, що перейшов усі ступні військової кар'єри до генерала. Чи такий повинен бути голова Української Народної Республіки?

Дня 1. мая Скоропадський приймав „депутацию хліборобів“, вибрану з'їздом, який проголосив його гетьманом. На чолі депутації стояли кн. Голіци з Харківщини і кн. Кочубей з Київщини. Отсе ті „заможніші хлібороби“, яких легенда протиставить „черни“ Центральної Ради!

часне, скороминуще значіння, полягає, в тім, щоб закріпити на Україні державний лад в умовах повного супокою та справжньої волі, довести країну до менту народнього представництва, котре виявить дійсну, незпоторену гнітом з будлі-якого боку, волю українського народу, що до будучини державного ладу на Україні. Розроблення відповідного закону є річчу найбільших ліклувань уряду і в цій найважнішій справі воно покладає на допомогу з боку людей державного досвіду та наукового знаття. Мійське та земське самоврядування дуже дороге теперішньому урядові, в склад якого війшли особи з продовольчою громадською діяльністю на полі місцевого життя, тому підозріння в бажаннях уряду вкоротить право місцевого самоврядування та усунути від нього широкі верстви людности, мусять з тої причини цілком відпасти.

(У. Т. А.)

Місцеве життя.

Олександрівськ—Катеринослав.

Встановляється прямо безпересадочне пасажирське сообщення між Катеринославом і Олександрівськом.

Перший поїзд з Катеринослава виїде 12 травня в 4 год. дня.

Прибуває він у Олександрівськ у 8 год. 37 хвил. вечора.

З Олександрівська п. № 8/7 виїжджає у 5 год. 8 хвил. ранку прибуває в Катеринослав у 10 год. ранку.

ХРОНІКА.

У середу, 15(2) травня, о 10 год ранку відбудеться нарада Учительського Комітета Земської Управл в старім складі для здачі справ Комітету нового складу.

гоче і з смішного і з трагічного.

Таких відповідних пьес у нас чимало і дивно з яких причин їх не знає наше артистичне Г-во театру „Просвіти“.

Грали артисти старанно, з підъемом. Зазначемо добре виконання ролей д. д. Шевченком (Андрій), Пасічником (Грицько), Шпаковським (прикащик) і д-кюй Шевченко (Настуся); д. Пемпель (шваркар) перегравав, теж саме-** (Акулина) і д-ка Снітко (Малашка). Помилки старі: не чиста мова, необдумані рухи; убранє Настусі схоже на попівські ризи; у Андрія-сіроти дуже добрі штани, тай чоботи нічого; Андрій при першому прощанні робив ногами рухи, які йдуть до оперного коханця; друга дія почалась поганим дісонансом-дуєтом Насті і Гориняи; і нехай хормейстер Сажлев підучиться, коли вінчати пісню „Ой гиля“.

Не втерплю зазначити ще раз, що Грицько (д. Пасічник) виконав свою ролю клясячно.

„Просвіту“ просимо начинати вставу раніше і не тянути до пізньої ночі. Хоча в цьому разі треба винуватити „д капельмейстера!“

Я.

Недоставлені телеграми:

Аренштейну — з. Каманець-Подільська,
Воленському — з. Нікополя.
Могилевичу — з. Катеринославу,
Мартинівичу — з. Петріковія
Смелянської — з. Крюкова,
Теплицькому — з. Катеринославу,
Теодоровичу — з. Миколаєва.

Тимчасова редакційна комісія	Р. Квітка А. Павлюк Г. Янчук.
------------------------------------	-------------------------------------

Видає газету
Комітет українських організацій.